

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО НА ВИБОРАХ ПРОСЯТЬ ПРОДАТИ ГОЛОС АБО КОНТРОЛЮЮТЬ ВОЛЕВИЯВЛЕННЯ?

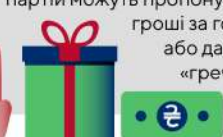
Людмила ходить на вибори, щоб ніхто не обрав за неї її майбутнє.

✓ VOTE

Яке законодавство допоможе?

- ✓ **Вибірчий кодекс**
- ✓ **Кримінальний кодекс**
- ✓ **Кодекс України про адміністративні правопорушення**

Дівчина знає: під час виборчої кампанії та в день виборів представники кандидатів і партій можуть пропонувати гроші за голос або давати «гречку».

«Гречка» – збірка народна назва подарунків, наборів та інших товарів чи благ, які роздають представники політичних сил чи кандидатів.

✓ **ГРЕЧКА**

Важливо! «Гречкою» не є брендований мерч – пакети, футболки, кепки, шарфи, а також апітаційна поліграфія, значки, USB-флешки. Такі речі партії та кандидати можуть роздавати без перешкод.

Загальні правила, як виявити правопорушення й самим не порушувати закон

Якщо Людмила отримає гроші за те, що поставити палець за кандидата чи партію або передасть бюлетень третій особі – це означає пряма підкуп виборців. За нього передбачена кримінальна відповідальність для обох сторін. Для того, хто підкуповує, ідеться про обмеження / позбавлення волі на кілька років, а також права обіймати певні посади або провадити певну діяльність. Для тих, хто продає голос – штраф до 7 тис. грн, виправні роботи й навіть позбавлення волі на кілька років.

✓

Якщо ж Людмила отримає так звану гречку, то це буде неправий підкуп виборців. Тому, хто дає такі товари, загрожує відповідальність – кримінальна й адміністративна. Це залежить від того, на яку суму виборець отримає «гречку». На місцевих виборах 2020 року гранична сума сягала 63 грн. Якщо ж «гречка» – це спиртні напої чи цигарки, ідеться лише про кримінальну відповідальність незалежно від вартості, тобто штраф до 5 тис. грн.

✓

Не варто робити жодних selfie на тлі заповненого бюлетеня чи робити його фото, тим паче не варто ці знімки поширювати. Це можна розцінювати як контрольоване голосування. Учинне порушення таємниці голосування карають штрафом до 8,5 тис. грн або обмеженням волі на кілька років для того, хто вимагає такий фотозвіт.

✓

Також не можна заходити в кабінку для голосування з іншими особами. За це – така ж відповідальність, як і за світлина із бюлетенями.

✓

✗ В університетах, гуртожитках, держустановах і на деяких підприємствах керівники можуть контролювати волевиявлення, хоча воно й має бути таємним. Так працює адінресурс.

Що ж слід робити Людмилі для того, щоб захистити не лише голос, а й право визначати майбутнє?

✓ Сфотографувати, а краще знати порушення на відео. Якщо це неможливо, заручитися підтримкою свідків. Фото- та відеодокази доповнять заяву про злочин.

✓ Також фото- та відеодокази варто паралельно надсилати у ЗМІ та профільним громадським організаціям (наприклад, **Рухомі ЧЕСНО**, **ENEMO**, **ОБСЄ**) аби ці факти вийшли до міжнародних звітів. Публічність дуже впливає на якість роботи правоохоронних органів.

Класифікувати порушення допоможе чатбот Руху ЧЕСНО ChesnoControl на платформі Telegram. Він дає змогу миттєво надіслати заяву до поліції. Коли вони відреагують, ви отримаєте сповіщення на електронну пошту.

✓

#USAID_Взаємодія

